

"Text-Càncer" de Manuel de Pedrolo

Ressenya publicada a *D M* (13-11-1974)

Ramon Bech

El sempre sorprenent Manuel de Pedrolo, a través de les impreses pàgines de la col·lecció "Pinya de Rosa", que acull sense desmai les publicacions catalanes de l'editorial DOPESA, ens ofrena avui, conscient del risc que el joc comporta, una mostra del seu "savoir faire" literari, del seu enginy personal, del seu talent de narrador i, tanmateix, del seu art de prestidigitador, però d'un prestidigitador que avui, com diríem vulgarment, ens "ensenya la de sota", "ensenya la de sota" al bon públic lector, una i altra vegada, sense treva.

El llibre, d'imprevisible èxit, però d'innegables qualitats literàries — si molt m'obligueu, diria que verbals, o millor, literals — desenvolupa una successió de textos que es repeteixen sobre el paper pautat i en els quals se'ns perfila, a poc a poc, amb una atípica monotonia, alguna cosa així com la narració — bífida, per bifurcada en dues distintes trames — d'uns fets insòlits, imbricats de ple en la línia d'un tremendisme (incest, parricidi, etcètera), entre burlesc i oníric o d'al·lucinat, de rel sobrerrealista i resultats poètics. Uns fets que ens són dits per l'autor en una prosa gairebé versificada — pel seu ritme de tren en marxa, creuant tothora per uns mateixos rails, per un igual i repetit paisatge.

En aquest "divertimento" literari, Pedrolo, com els artistes de circ, portant al súmmum la seva reconeguda perícia narrativa, ens va cridant i ens torna a cridar, cada vegada més fort un "Més difícil encara!" clàssic. I "difícil" ho és, autor a part, si no per a tots el llegidors, sí per a la majoria dels lectors, almenys fins que el text o els textos, al darrer moment — com en una novel·la detectivesca es converteixen en definitius, diàfans; quan el munt opac dels mots inicials que, bolcats a dojo per l'autor, se'ns mostraven a tall de paravents, es transfiguren en explícits miralls que reflecteixen uns jocs o unes galàxies d'artifici que Pedrolo fa esclatar pel goig suprem de cremar-los, de cremar-les davant els ulls suspicacs, ara bocabadat, corprès, atònit, i més en topar amb el punt final del "Text" reiteratiu, dual, d'un "Càncer" tal que no se sap si etiquetar com una malaltia irremeiable, un tròpic, el septentrional, escrit amb tinta imaginària o, simplement, un signe del Zodíac.